

Stanowisko
Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej
w sprawie implementacji dyrektywy „O audiowizualnych usługach medialnych”

Dokument problemowy nr 1
Zmiana podejścia regulacyjnego

5.1.1. Czy Państwa zdaniem zaproponowana w art. 1 lit. a dyrektywy definicja audiowizualnych usług medialnych jest wystarczająco jasna i precyzyjna i w związku z tym powinna być w tym samym brzemieniu inkorporowana do polskiego porządku prawnego, czy wymaga dalszego doprecyzowania np. poprzez stworzenie listy usług spełniających wymogi definicyjne audiowizualnych usług medialnych lub też listy usług nie objętych zakresem dyrektywy? Czy i w jaki sposób należy uwzględnić w polskim porządku prawnym wskazania motywów preambuły precyzujących definicję audiowizualnej usługi medialnej (motywy 3, 16-25)? Czy mają Państwo inne propozycje doprecyzowania definicji „audiowizualnej usługi medialnej” zaproponowanej w art. 1a dyrektywy?

Odpowiedź: Wskazana w art. 1 lit. a definicja dyrektywy wymaga doprecyzowania. Odwołuje się ona bezpośrednio do Traktatu Ustanawiającego Wspólnotę Europejską. W przypadku dosłownego jej inkorporowania do polskiej ustawy definicja ta może być niejasna i nieprecyzyjna. Ponadto celowe wydaje się doprecyzowanie jej poprzez wskazane listy usług audiowizualnych, które będą podlegać wyłączeniu spod z tej definicji.

5.1.2. Czy Państwa zdaniem zaproponowany w dyrektywie podział na rozpowszechnianie telewizyjne (art. 1 lit. e) i audiowizualne usługi medialne na żądanie (art. 1 lit. g) jest wystarczająco jasny i precyzyjny i w związku z tym powinien zostać w tym samym kształcie inkorporowany do polskiego porządku prawnego czy też wymaga dalszego doprecyzowania? Jakie potencjalne problemy może Państwa zdaniem rodzić zaproponowany podział?

Odpowiedź: Co do zasady, taki podział jest słuszny i logiczny. Jedyne wymaga doprecyzowania poprzez precyzyjnie wskazanie w ustawie różnic pomiędzy dwoma wyżej wymienionymi rodzajami rozpowszechniania, głównie z uwagi na konsekwencje prawne dotyczące takiego podziału.

5.1.3. Czy Państwa zdaniem zaproponowana w dyrektywie definicja audycji (art.1 lit b) jest wystarczająco jasna i precyzyjna i w związku z tym powinna być w tym samym brzemieniu inkorporowana do polskiego porządku prawnego czy też wymaga dalszego doprecyzowania? Jakie potencjalne problemy Państwa zdaniem rodzić może przyjęcie nowej definicji audycji?

Odpowiedź: Wymaga doprecyzowania z uwzględnieniem obecnej definicji audycji uregulowanej w Ustawie o radiofonii i telewizji. W przypadku całkowitej zmiany tej definicji konieczne jest zawarcie w przepisach przejściowych szczegółowych zasad normujących zasady rozliczania nadawcy z poszczególnych typów audycji w danym roku rozliczeniowym.

5.1.4. Czy Państwa zdaniem zaproponowane w dyrektywie definicje nadawcy (art. 1 lit f) oraz dostawcy usług medialnych (art.1 lit d) są wystarczająco jasne i precyzyjne i w związku z tym powinny zostać w tym samym brzmieniu inkorporowane do polskiego porządku prawnego czy też wymagają dalszego doprecyzowania?

Odpowiedź: Niezbędne jest doprecyzowanie, w zakresie wyjaśnienia różnic między „dostawcą usług medialnych” a „nadawcą”. Należy przy tym uwzględnić definicję nadawcy w kształcie obowiązującym w Ustawie o radiofonii i telewizji.

5.1.5. W jaki sposób Państwa zdaniem powinny być regulowane audiowizualne usługi medialne (zarówno usługi linearne jak i na żądanie), które na gruncie obowiązującego prawa nie podlegają obowiązkowi koncesjonowania, a które zgodnie z art. 2 dyrektywy podlegają polskiej jurysdykcji (np. koncesjonowanie działalności przez organ regulacyjny, wydawanie zezwoleń przez organ regulacyjny, rejestracja podmiotów świadczących usługi przez organ regulacyjny, rejestracja podmiotów świadczących usługi przez organizacje współregulacyjne, zgłoszenie działalności do organu regulacyjnego lub organizacji współregulacyjnej lub inny sposób regulacji) tak aby cele dyrektywy były w pełni i skutecznie realizowane?

Odpowiedź: Linearne audiowizualne usługi medialne, tj. transmisja strumieniową na żywo (live streaming) – powinny być objęte obowiązkiem koncesjonowania przez organ uprawniony. Nadawanie w Internecie (webcasting) oraz sekwencyjne udostępnianie audycji – powinny odbywać się bez jakiegokolwiek reglamentacji ustawowej. Z kolei audiowizualne usługi medialne na żądanie, np.: usługi na żądanie w systemach zamkniętych (walled garden vide on demand) oraz usługi na żądanie dostępne w internecie (online video on demand) – powinny być jedynie rejestrowane przez organ uprawniony. Takie rozróżnienie wydaje się logiczne z uwagi na istotne różnice, a także ciężar gatunkowy poszczególnych audiowizualnych usług medialnych.

5.1.6. Czy Państwa zdaniem audiowizualne usługi medialne w rozumieniu dyrektywy powinny być regulowane przez jedną, dwie lub więcej właściwą organizację/instytucję?

Odpowiedź: Tylko przez jedną instytucję. Wielość podmiotów mogłaby skutkować sporami kompetencyjnymi podmiotów działających w tym samym obszarze prawnym i rynkowym.

5.1.7. Jaką widzicie Państwo rolę KRRiT w regulacji audiowizualnych usług medialnych (zarówno usług linearnych jak i na żądanie), które na gruncie obowiązującego prawa nie podlegają obowiązkowi koncesjonowania, a które zgodnie z art. 2 podlegają polskiej jurysdykcji?

Odpowiedź: Wydaje się, że rola KRRiT powinna obejmować zarówno rejestrację podmiotów (prowadzenie rejestru, ustalenie zasad wpisu, opłata, itd.) oraz regulatora zasad technicznych.

5.1.8. Czy właściwa organizacja/instytucja mająca regulować rynek audiowizualnych usług medialnych powinna prowadzić monitoring przestrzegania przepisów dyrektywy (np. w zakresie ochrony małoletnich i promocji dzieła europejskich), opierać się tylko na systemie skarg składanych przez konsumentów czy też łączyć oba systemy? Jaki jest Państwa pomysł na zorganizowanie spójnego i efektywnego systemu monitoringu i/lub skarg dla poszczególnych rodzajów audiowizualnych usług medialnych?

Odpowiedź: Dla zapewnienia przestrzegania przepisów dyrektywy właściwa organizacja/instytucja powinna łączyć oba systemy, tj. monitoring i skargi składane przez konsumentów. W takim przypadku istotne jest ustalenie, zakresu takiego monitoringu, zasad jego przeprowadzania. Tak samo ważną kwestią jest ustalenie trybu składania skarg przez konsumentów, o czym dyrektywa nie wspomina, a co wydaje się konieczne do wprowadzenia na gruncie aktów wykonawczych.

5.2. Alternatywne sposoby regulacji

5.2.1. W jakich obszarach regulowanych przez dyrektywę (np. ochrona małoletnich, udostępnianie audiowizualnych usług medialnych dla osób z upośledzeniami wzroku lub słuchu, handlowe przekazy audiowizualne, regulacja audiowizualnych usług medialnych na żądanie etc.) dostrzegają Państwo możliwość wprowadzenia mechanizmów współregulacyjnych, które mogłyby się przyczynić do skutecznej realizacji celów dyrektywy?

Odpowiedź: Za chybione należy uznać rozwiązanie wprowadzenia poszczególnych obszarów regulowanych przez dyrektywę do polskiego systemu prawa – dokonanego w formie samoregulacji (współregulacji) przez poszczególne podmioty (instytucje) działające na rynku. Najwłaściwszym rozwiązaniem jest uregulowane poszczególnych obszarów dyrektywy w formie aktu prawnego (ustawą, rozporządzeniem). Wtedy podmioty działające na rynku zostaną objęte jednakowymi zasadami oraz regułami, co ma znaczenie na przykład, gdy chodzi o ochronę małoletnich.

5.2.2. Które instytucje publiczne oraz istniejące podmioty prywatne/społeczne (np. organizacje gospodarcze, pozarządowe lub stowarzyszenia) mogłyby Państwa zdaniem współtworzyć ewentualne mechanizmy współregulacyjne? W jaki sposób mogłyby wyglądać współpraca pomiędzy instytucjami publicznymi a tymi podmiotami?

Odpowiedź: Żadne, stanowisko jak w punkcie 5.2.1.

5.2.3. W jakich obszarach regulowanych przez dyrektywę (np. ochrona małoletnich, udostępnianie audiowizualnych usług medialnych dla osób z upośledzeniami wzroku lub słuchu, handlowe przekazy audiowizualne, regulacja audiowizualnych usług medialnych na żądanie etc.) dostrzegają Państwo możliwość wprowadzenia mechanizmów samoregulacyjnych, które mogłyby stanowić uzupełnienie regulacji prawnych i które mogłyby się przyczynić do skutecznej realizacji celów dyrektywy?

Odpowiedź: Żadne, stanowisko jak w punkcie 5.2.1.

5.2.4. Które istniejące podmioty prywatne/społeczne (np. organizacje gospodarcze, pozarządowe lub stowarzyszenia) Państwa zdaniem mogłyby tworzyć mechanizm samoregulacyjny w tym obszarze?

Odpowiedź: Żadne, stanowisko jak w punkcie 5.2.1.

5.2.5. Jaka rolę Państwa zdaniem mogłyby pełnić KRRiT w przypadku wprowadzenia mechanizmów samo- i współregulacyjnych w obszarze objętym zakresem przedmiotowym dyrektywy?

Odpowiedź: Wydaje się, że KRRiT powinna spełniać jedynie rolę organizacyjną oraz doradczą. W przypadku ewentualnego wprowadzenia samoregulacji (współregulacji) w obszarach objętych dyrektywą, trudno byłoby zgodzić się na narzucanie przez KRRiT pewnych rozwiązań, gdyż wtedy trudno mówić o samoregulacji (współregulacji).

5.3. Inne uwagi dotyczące kwestii poruszanych w tym dokumencie problemowym.

Podstawowym pojęciem Dyrektywy jest definicja „audiowizualnej usługi medialnej”. Zgodnie z art. 1 lit. a Dyrektywy są dwa kryteria, których spełnienie skutkuje tym, że można mówić o audiowizualnej usłudze medialnej. Po pierwsze, odpowiedzialność redakcyjną musi ponosić dostawca usług medialnej. Po drugie, podstawowym celem audiowizualnej usługi medialnej ma być dostarczanie ogółowi odbiorców – poprzez użycie do przekazu sieci łączności elektronicznej. Z kolei jako „dostawcę” Dyrektywa definiuje podmiot, który ponosi odpowiedzialność redakcyjną za wybór audiowizualnej treści usługi i decyduje o sposobie zestawienia treści (art. 1 lit. e Dyrektywy). Nie ulega przy tym wątpliwości, że dostawcą usługi audiowizualnej jest każdy nadawca linearny, w tym nadawca telewizji analogowej i cyfrowej, nadawca w internecie (webcasting), nadawca prowadzący transmisję strumieniową czy udostępniający audycję w systemie near video-on demand. Dostawcą usługi audiowizualnej jest także dostawca usługi video on demand, gdyż on decyduje za wybór audiowizualnej treści.

W ramach tak zdefiniowanych usług audiowizualnych nie mieszczą się wszystkie te podmioty, które nie decydują o wyborze treści audiowizualnej, a jedynie umożliwiają technicznie dostęp do infrastruktury – sieci łączności elektronicznej. Dlatego pozostaje do wyjaśnienia, czy dostawcą usługi audiowizualnej jest operator kablowy. Odpowiedź nie jest oczywista, gdyż co prawda operator kablowy nie decyduje o zawartości merytorycznej poszczególnych programów, ale decyduje o przekazie określonych programów. Z uwagi na to, że Dyrektywa posługuje się pojęciem „audycji”, to spod jej zakresu wyłączone są jedynie usługi technicznego dostępu. Trudno ocenić, jakie mogą być skutki nie objęcia Dyrektywą tego obszaru działalności. Przede wszystkim, skutkiem takim jest, wyłączenie spod kontroli przedmiotowej przekazów audiowizualnych dotyczących m. in. promocji europejskiej.

Inną ważną kwestią, jest objęcie systemem regulacyjnym (na poziomie ustawowym) wszystkich usług audiowizualnych ujętych w dyrektywie, z uwzględnieniem głównie kontroli przestrzegania praw autorskich (postulat zgłoszony przez Stowarzyszenie Filmowców Polskich).

Dokument problemowy nr 2 Jurysdykcja oraz rozszerzona procedura współpracy

3.1. Jurysdykcja

3.1.1. Jak Państwa zdaniem należy implementować postanowienia określające jurysdykcję w stosunku do dostawców usług medialnych?

Odpowiedź: Istotne wydaje się wprowadzenie do polskiego ustawodawstwa art. 2 oraz 3 dyrektywy, poszerzonych o sytuację, że jurysdykcja krajowa rozciąga się na obszar dochodów generowanych z reklam.

3.1.2. Czy potrzebne jest Państwa zdaniem wprowadzenie obowiązku udzielania przez właściwe podmioty informacji niezbędnych do ustalenia właściwej jurysdykcji państwowej?

Odpowiedź: Wprowadzenie takiego obowiązku jest konieczne. Problematyka jurysdykcji jest materia trudną i skomplikowaną, co wymaga jej ciągłego wyjaśniania i edukowania.

3.1.3. Jaki organ regulacyjny powinien Państwa zdaniem sprawować pieczę nad tym zadaniem, tzn. określaniem właściwej jurysdykcji dostawców usług medialnych mających postać linearną (rozpowszechniania) i nielinearną (usług na żądanie), celem zapewnienia poprawności implementacji AMSD, w tym obowiązku określonego w art. 3 ust. 6 AMSD?

Odpowiedź: Jedyne KRRiT.

3.2. Rozszerzona procedura współpracy

3.2.1. Jak należy Państwa zdaniem dokonać implementacji zarysowanej ogólnie w AMSD rozszerzonej procedury współpracy w kwestiach jurysdykcyjnych (art. 3 ust. 2 – 5 AMSD)?

Odpowiedź: Tak, uwagi na w punkcie 3.1.1.

3.2.2. Jak szeroki katalog kryteriów należy wyznaczyć, aby ocenić czy nadawca kieruje przekaz telewizyjny „w całości lub w przeważającej większości” na określone terytorium?

Odpowiedź: Przede wszystkim katalog powinien obejmować również terytorium państwa w którym dochodzi do powstawania zysków z tytułu przekazu telewizyjnego i reklam.

3.2.3. Motyw 33 preambuły określa przykładowy, otwarty katalog kryteriów, jakie można wziąć pod uwagę w tym zakresie; źródło dochodów z reklam telewizyjnych lub abonamentu, główny język danej usługi lub obecność audycji lub przekazów handlowych skierowanych bezpośrednio do widzów w państwie członkowskim, w którym są one odbierane. Czy katalog ten wymaga rozszerzenia, a jeśli tak to o jakie kryteria? Czy zastosowanie tych kryteriów wymaga dalszego uszczegółowienia, a jeśli tak to o jakie przesłanki?

Odpowiedź: Nie wymaga rozszerzenia.

3.2.4. Jak należy Państwa zdaniem implementować obowiązek, o którym mowa w art. 3 ust. 2 zdanie pierwsze *in fine*?

Odpowiedź:--

3.2.5. Jakie kryteria należy Państwa zdaniem uwzględnić badając istnienie przesłanki intencji obejścia surowszych przepisów prawa państwa odbioru, o którym mowa w art. 3 ust.3 lit. b)?

Odpowiedź: --

3.2.6. Jakie sankcje prawne należy Państwa zdaniem uwzględnić w ramach drugiego stopnia procedury współpracy; np. zakaz retransmisji, inne podobne środki - art. 3 ust. 3?

Odpowiedź: Kara pieniężna, zakaz retransmisji.

3.2.7. Jak należy Państwa zdaniem implementować wskazania zawarte w motywie 66 preambuły wyznaczającym zalecany „poziom zero” rozszerzonej procedury współpracy? Jak powinna wyglądać implementacja tego wskazania?

Odpowiedź: Istnieje potrzeba implementowania wskazówek motywy 66 dyrektywy do polskiego systemu prawnego, ale z wyłączeniem funkcji stanowiącej Komisji Europejskiej. Taką funkcję powinny sprawować odpowiednie polskie organy.

3.4. Inne uwagi dotyczące kwestii poruszanych w tym dokumencie problemowym.

Powszechne jest zjawisko uciekania podmiotów świadczących usługę audiowizualną spod jurysdykcji kraju pochodzenia. Rynek polski także dotyka to zjawisko. Dodatkowe kryteria, jakie polski ustawodawca winien bezwzględnie przyjąć, aby spowodować wejście danego podmiotu pod jurysdykcję krajową to: źródło przychodów z reklam i główny język danej usługi. Dotychczasowe kryteria, takie jak zwłaszcza siedziba przedsiębiorstwa czy miejsce podejmowania decyzji programowych nie powinny odgrywać decydującej roli.

Dokument problemowy nr 3 **Handlowe przekazy audiowizualne**

5.1. Reguły jakościowe dla wszystkich handlowych przekazów audiowizualnych

5.1.1. Jakie rozwiązania i działania dostawców usług audiowizualnych byłyby właściwe w odniesieniu do „niestosownych handlowych przekazów audiowizualnych towarzyszących audycjom dla dzieci lub będących elementem tych audycji i stanowiących reklamę artykułów żywnościowych lub napojów, które zawierają składniki odżywcze i substancje o działaniu odżywczym lub fizjologicznym, zwłaszcza takie jak tłuszcze, kwasy tłuszczowe trans, sól/sód i węglowodany, niezalecane w nadmiernych ilościach w codziennej diecie” w świetle art. 3e ust. 2 dyrektywy? Czy i w jaki sposób prawo powinno promować te rozwiązania i zachęcać do prowadzenia takich działań?

Odpowiedź: Rozważyć należy takie działania, jak zwrócenie uwagi podmiotom naruszającym takie zasady czy nawet żądanie przywrócenia treści audycji z uwzględnieniem stosowanych zakazów, nie wyłączając kary pieniężnej, w sytuacji, gdy wcześniejsze środki oddziaływania nie pomogą. Stosowane wydałoby się także utworzenie rejestru podmiotów niestosujących zakazów. Taki rejestr mogłaby prowadzić KRRiT.

5.1.2. Czy i w jakim zakresie uważają Państwo za celowe zastosowanie samo- i współregulacji w zakresie reguł dotyczących handlowych przekazów audiowizualnych? Jeśli tak, jakie obszary powinny zostać objęte tymi alternatywnymi formami regulacji?

Odpowiedź: Jedynie na zasadzie pomocnych (subsydiarnych) reguł w zakresie handlowych przekazów audiowizualnych.

5.2. Reguły dotyczące lokowania produktu

5.2.1. Czy i ewentualnie w jakim zakresie należy Państwa zdaniem dopuścić stosowanie lokowania produktu? Czy Polska powinna dopuścić stosowanie lokowania produktów w przypadkach wskazanych w art. 3g ust. 2 dyrektywy? Czy stosowanie tej formy handlowego przekazu audiowizualnego powinno być dopuszczalne jedynie w pewnych wybranych typach audycji?

Odpowiedź: **Bezwzględnie należy dopuścić lokowanie produktu w zakresie określonym w art. 3g ust. 2 dyrektywy. Lokowanie produktu nie powinno być dopuszczone w dwóch przypadkach, tj. w audycjach dla dzieci oraz programach informacyjnych, ze względu na szczególnie charakter takich przekazów.**

5.2.2. Czy definicja lokowania produktu zawarta w art. 1 lit. m) dyrektywy jest Państwa zdaniem wystarczająco precyzyjna i powinna być w takim brzmieniu przeniesiona do polskiej

ustawy? W szczególności czy ustawa powinna określać próg „znaczej wartości” rekwizytów lub usług, o którym mowa w motywie 61 dyrektywy?

Odpowiedź: Definicja powinna zostać przeniesiona w kształcie określonym w dyrektywie.

5.2.3. Czy Państwa zdaniem ustawa powinna precyzować warunek nadmiernego eksponowania produktu, o którym mowa w art. 3g ust. 2 lit. c) dyrektywy?

Odpowiedź: W zasadzie tak, lecz wobec pozbawionego regulacji i ograniczeń systemu produkt placement w kinematografii amerykańskiej, wprowadzanie dodatkowych ograniczeń będzie skutkowało ograniczeniem konkurencyjności rodzimej produkcji audiowizualnej. Proponujemy nie precyzować tego warunku, pozostawiając decyzję w granicach przeprowadzonej przez twórców oceny integralności artystycznej dzieła.

5.2.4. W jaki sposób należy Państwa zdaniem oznaczać audycje z zastosowaniem lokowania produktu, zgodnie z wymogami dyrektywy? Czy należy zastosować rozwiązanie proponowane w motywie 60 tj. oznaczanie takich audycji za pomocą „neutralnego symbolu graficznego”? Czy prawo powinno określać wzór takiego symbolu?

Odpowiedź: Wydaje się, że oznaczenie mogłoby się odbywać za pomocą neutralnego symbolu, ustalonego w ustawie lub rozporządzeniu. Wydaje się logiczne, że wzór ten powinien pojawiać się na początku napisów danego programu (audycji), na końcu napisów, a także w przerwach reklamowych – w stosowany sposób.

5.2.5. Czy Polska powinna skorzystać z wyjątku przewidzianego w art. 3g ust. 2 *in fine* i odstąpić od zawartego w art. 3g lit. d) dyrektywy wymogu informowania widzów o zastosowaniu lokowania produktu, o ile dana audycja nie została wyprodukowana przez dostawcę usług medialnych ani przedsiębiorstwo z nim związane ani taka produkcja nie została przez te podmioty zlecona?

Odpowiedź: --

5.3. Reguły dotyczące sponsorowania

5.3.1. W jaki sposób należy uregulować kwestię oznaczania audycji, w której zastosowano zarówno sponsorowanie jak i lokowanie produktu?

Odpowiedź: Kwestia poruszana w pytaniu 5.2.4. Stanowisko jak do tego pytania.

5.3.2. Czy Państwa zdaniem Polska powinna skorzystać z możliwości przewidzianej w art. 3fust. 4 dyrektywy i zabronić prezentowania firmowego znaku sponsora podczas audycji dla dzieci, audycji dokumentalnych i religijnych?

Odpowiedź: Tak, ale jedynie w odniesieniu do dzieci. W pozostałym zakresie Polska nie powinna wprowadzać takiego zakazu.

5.4. Reklama w usługach linearnych – (reklama telewizyjna)

5.4.1. W jaki sposób należy Państwa zdaniem sformułować reguły wyróżnienia i oddzielenia reklamy telewizyjnej by umożliwić zastosowanie tzw. „nowych technik reklamowych”? W

jaki sposób należy sformułować reguły dotyczące przestrzennego oddzielenia reklamy telewizyjnej zgodnie z art. 10 ust. 1 dyrektywy? Czy prawo powinno szczegółowo regulować zasady stosowania poszczególnych nowych technik reklamowych takich jak na przykład reklama na podzielonym ekranie?

Odpowiedź: Literalnie wskazuje je art. 10 ust. 1 dyrektywy. Powinno być one uregulowane w nowej ustawie powstałej w związku z implementacją dyrektywy.

5.4.2. Czy i ewentualnie w jakim zakresie Polska powinna Państwa zdaniem rozważyć utrzymanie obecnie obowiązujących bardziej szczegółowych lub bardziej surowych od przewidzianych w dyrektywie reguł dotyczących działalności reklamowej, korzystając z art. 3 ust.1 dyrektywy?

Odpowiedź: Należy rozważyć celowość utrzymania bardziej surowych i bardziej szczegółowych reguł działalności reklamowej. Zawsze w zależności od oceny dotychczasowego przestrzegania prawa, zarówno polskiego jak też europejskiego, przez podmioty działające na rynku audiowizualnym.

5.5. Inne uwagi dotyczące kwestii poruszanych w tym dokumencie problemowym.

Z punktu widzenia polskiej kinematografii ważną kwestią poruszaną przez Dyrektywę „O audiowizualnych usługach medialnych” są regulacje dotyczące lokowania produktu (ang. „product placement”), tj. szczególnej formy reklamy i najogólniej rzecz biorąc, polegającej na umieszczeniu w audycji radiowej, telewizyjnej, w prasie czy w filmie towaru lub usługi w celach reklamowych, najczęściej w zamian za udzielenie przez reklamującego nadawcy lub producentowi pewnej korzyści o charakterze majątkowym. **Ze względu na konieczność uzyskiwania środków finansowych dla polskiej produkcji audiowizualnej niezbędnym i koniecznym jest aby polski ustawodawca implementując Dyrektywę do polskiego systemu prawa dopuścił możliwość lokowania produktu.** Nie pozostaje w interesie polskiego przemysłu audiowizualnego wprowadzenie innych warunków niezbędnych do skorzystania z możliwości lokowania niż wynikające obowiązkowo z Dyrektywy. Polski Instytut Sztuki Filmowej, jak również Stowarzyszenie Filmowców Polskich oraz Krajowa Izba Producentów Audiowizualnych, wspólnie mogłyby opracować stosowny znak graficzny, następnie zarejestrowany w Urzędzie Patentowym, który używany byłby do oznaczania produkcji, w której występuje lokowanie produktu.

Innym niezmiernie istotnym zagadnieniem, w przypadku utworów audiowizualnych, jest wprowadzenie (na gruncie ustawowym) takich **zasad przerywania reklamami przekazu, aby maksymalnie zabezpieczyć integralność utworu.** Zatem, w oparciu o art. 11 Dyrektywy, należałoby wprowadzić obowiązek ciążyący na dostawcy usługi audiowizualnej, który musiałby uzgodnić miejsce przerywania przekazu z na przykład głównym reżyserem utworu audiowizualnego lub inną upoważnioną osobą, z tym zastrzeżeniem, że obowiązek ten może być uchylony, jeśli uzyskanie powyższego uzgodnienia nie natrafiłoby na istotne przeszkody.

Dokument problemowy nr 4 **Ochrona małoletnich i edukacja medialna**

5.1. Usługi linearne

5.1.1. W jaki sposób zapewnić właściwy poziom ochrony małoletnich przed niedozwolonymi treściami w przypadku rozpowszechniania telewizyjnego nie podlegającego obowiązkowi koncesjonowania a pozostającego w polskiej jurysdykcji zgodnie z art. 2 dyrektywy np. transmisja strumieniowa na żywo (*live streaming*) czy nadawanie w Internecie (*webcasting*)?

Odpowiedź: Obowiązkowe zabezpieczenia techniczne – jako element procedury dystrybucji.

5.1.2. Czy Państwa zdaniem zasadne jest rozszerzenie wymogu kwalifikowania audycji lub innych przekazów mogących mieć negatywny wpływ na prawidłowy fizyczny, psychiczny lub moralny rozwój małoletnich oraz audycji lub innych przekazów przeznaczonych dla danej kategorii wiekowej małoletnich, stosowania wzorów symboli graficznych i formuł zapowiedzi dotychczas obowiązujących nadawców na wszystkich dostawców usług linearnych ?

Odpowiedź: Należy rozważyć wprowadzenie takiego obowiązku w ustawie.

5.1.3. Czy monitoringiem przestrzegania obowiązków wynikających z ochrony małoletnich we wszystkich usługach linearnych powinna zajmować się jedna, dwie lub więcej instytucji/organizacji (por. pytanie nr 5.1.6 z dokumentu problemowego nr 1 zatytułowanego „Zmiana podejścia regulacyjnego”)? Jaka Państwa zdaniem powinna być rola KRRiT w tym względzie?

Odpowiedź: Zadanie takie powinno przypadać większej ilości instytucji, ale rola KRRiT powinna być wiodąca. Z obowiązkiem zasięgnięcia przez KRRiT opinii na podstawie stosowanych sprawozdań.

5.1.4. Jaka instytucja/organizacja powinna Państwa zdaniem rozpatrywać skargi formułowane przez widzów na audycje mogące poważnie zaszkodzić rozwojowi fizycznemu, umysłowemu lub moralnemu małoletnich rozpowszechniane przez wszystkich dostawców linearnych audiowizualnych usług medialnych pozostających w polskiej jurysdykcji zgodnie z art. 2 dyrektywy? Jaka Państwa zdaniem powinna być rola KRRiT w tym względzie?

Odpowiedź: j/w.

5.1.5. Czy widziecie Państwo możliwość utworzenia mechanizmu współregulacji lub samoregulacji w obszarze ochrony małoletnich w usługach linearnych w szczególności w przypadku usług nie podlegających do tej pory koncesjonowaniu? Jeśli tak, to jak Państwa zdaniem mógłby on wyglądać? Jakie mogły by być główne elementy tego systemu? Z jakich doświadczeń Państwa zdaniem warto w tym kontekście skorzystać?

Odpowiedź: Nie.

5.2. Usługi na żądanie

5.2.1. W jaki sposób zapewnić właściwy poziom ochrony małoletnich w usługach na żądanie tak, aby małoletni w zwykłych okolicznościach nie mogli słuchać ani oglądać przekazów mogących poważnie zaszkodzić ich rozwojowi fizycznemu, umysłowemu lub moralnemu? Jakie środki techniczne powinny zostać wprowadzone przez dostawców audiowizualnych usług medialnych na żądanie w celu ochrony małoletnich?

Odpowiedź: Zastosowanie rozwiązań takich jak filtry i kody pin.

5.2.2. Czy Państwa zdaniem zasadne jest rozszerzenie wymogu kwalifikowania audycji lub innych przekazów mogących mieć negatywny wpływ na prawidłowy fizyczny, psychiczny lub moralny rozwój małoletnich oraz audycji lub innych przekazów przeznaczonych dla danej kategorii wiekowej małoletnich, stosowania wzorów symboli graficznych i formuł zapowiedzi dotychczas obowiązujących nadawców² na wszystkich dostawców audiowizualnych usług medialnych na żądanie? Czy dla audiowizualnych usług medialnych na żądanie powinny zostać opracowane odrębne klasyfikacje?

Odpowiedź: Takie rozwiązanie wydaje się zasadne. Audycje wskazane w pytaniu powinny być tak samo oznaczane, bez odrębnego kwalifikowania.

5.2.3. Jaka instytucja/organizacja powinna Państwa zdaniem nadzorować i monitorować dostawców usług na żądanie w zakresie zapewnienia ochrony małoletnich?

Odpowiedź: KRRiT i Rzecznik Praw Dziecka.

5.2.4. Jaka instytucja/organizacja powinna Państwa zdaniem rozpatrywać skargi formułowane przez widzów na przekazy mogące poważnie zaszkodzić rozwojowi fizycznemu, umysłowemu lub moralnemu małoletnich rozpowszechniane przez wszystkich dostawców audiowizualnych usług medialnych na żądanie pozostających pod polską jurysdykcją zgodnie z art. 2 dyrektywy? (por. pytanie 5.1.1. dokumentu problemowego nr 3 zatytułowanego „Handlowe przekazy audiowizualne”)

Odpowiedź: KRRiT.

5.2.5. Czy widzicie Państwo możliwość utworzenia mechanizmu współregulacji lub samoregulacji w obszarze ochrony małoletnich w usługach na żądanie? Jeśli tak to jak Państwa zdaniem mógłby on wyglądać? Jakie mogły by być główne elementy tego systemu? Z jakich doświadczeń Państwa zdaniem warto w tym kontekście skorzystać? (por. pytania 5.2.1. - 5.2.5 z dokumentu problemowego nr 1 zatytułowanego „Zmiana podejścia regulacyjnego”)

Odpowiedź: Brak możliwości

5.3. Ochrona małoletnich w handlowych przekazach audiowizualnych

5.3.1. Czy widzicie Państwo możliwość utworzenia mechanizmu współregulacji lub samoregulacji w obszarze ochrony małoletnich w handlowych przekazach audiowizualnych? Jeśli tak to jak Państwa zdaniem mógłby on wyglądać? Jakie mogły by być główne elementy tego systemu? Z jakich doświadczeń Państwa zdaniem warto w tym kontekście skorzystać? (por. pytania 5.2.1. - 5.2.5. z dokumentu problemowego nr 1 zatytułowanego „Zmiana podejścia regulacyjnego”)

Odpowiedź: Brak możliwości

5.4. Edukacja medialna (umiejętność korzystania z mediów)

5.4.1. W jaki sposób Państwa zdaniem KRRiT powinna wspierać działania z zakresu edukacji medialnej nakierowane na upowszechnienie umiejętności korzystania z mediów w Polsce?

Odpowiedź: Samodzielnie lub z innymi podmiotami powinna finansować lub tworzyć programy edukacyjne. Dodatkowo obowiązkowa współpraca z MEN.

5.4.2. W jaki sposób inne instytucje publiczne oraz podmioty komercyjne i społeczne mogłyby wspierać działania z zakresu edukacji medialnej nakierowanej na upowszechnienie umiejętności korzystania z mediów w Polsce? Proszę podać przykłady takich działań?

Odpowiedź: Dobrym rozwiązaniem w takim przypadku wydaje się finansowe wsparcie przez takie instytucje tworzenia programów.

Dokument problemowy nr 5 **Promocja europejskiej produkcji audiowizualnej**

5.1. Usługi linearne

5.1.1. Czy monitoringiem przestrzegania obowiązków wynikających z zapewnienia większości czasu nadawania dla utworów europejskich we wszystkich usługach liniarnych powinna zajmować się KRRiT monitorująca nadawców w tym względzie? Jeśli nie to proszę podać jaka instytucja/organizacja powinna Państwa zdaniem tym się zajmować.

Odpowiedź: KRRiT.

5.1.2. Czy obecne reguły dotyczące rozpowszechniania są odpowiednie dla nowych usług liniarnych? Czy obecne reguły dotyczące ewidencji będą miały zastosowanie?

Odpowiedź: Tak.

5.1.3. W jaki sposób zapewnić realizację wymogu związanego z promocją europejskiej produkcji audiowizualnej w przypadku rozpowszechniania telewizyjnego nie podlegającego obowiązkowi koncesjonowania a pozostającego w polskiej jurysdykcji np. transmisja strumieniowa na żywo (live streaming) czy nadawanie w Internecie (webcasting)?

Odpowiedź: --

5.1.4. Jak należy rozwiązać kwestię przechowywania audycji w przypadku rozpowszechniania telewizyjnego nie podlegającego obowiązkowi koncesjonowania a pozostającego w polskiej jurysdykcji np. transmisja strumieniowa na żywo (live streaming) czy nadawanie w Internecie (webcasting)?

Odpowiedź: Przechowanie audycji powinno być w gestii operatora. W ustawie można określić zarówno zasady przechowywania oraz procedurę, jak też warunki, na jakich audycję byłyby udostępnienie podmiotom zewnętrznym. Wydaje się, że wprowadzone powinny zostać rozwiązania takie same albo zbliżone do tych, jakie obowiązują przy usługach liniarnych.

5.1.5. Czy możliwość określenia w drodze rozporządzenia KRRiT niższego udziału w programach telewizyjnych audycji wytworzonych pierwotnie w języku polskim oraz audycji europejskich powinna zostać rozciągnięta na usługi rozpowszechniania telewizyjnego nie podlegające obowiązkowi koncesjonowania a pozostające w polskiej jurysdykcji np. transmisja strumieniowa na żywo (live streaming) czy nadawanie w Internecie (webcasting)?

Jeśli tak, to czy ten udział powinien być określony na takim samym poziomie (26-40%, 29-45%)?

Odpowiedź: Wydaje się, że tak. Powinien być na takim samym poziomie. Mamy tutaj bowiem do czynienia z tym samym przedmiotem, a różnica dotyczy jedynie sposobu transmisji.

5.2. Usługi na żądanie

5.2.1. W jaki sposób dostawcy usług na żądanie mogą zapewnić promocję europejskich utworów audiowizualnych oraz dostęp do nich?

Odpowiedź: Formy takiej promocji mogą być różne i trudno ocenić, które rozwiązanie wydaje się najlepiej spełniać cele promocji europejskich utworów audiowizualnych. Możliwe jest przykładowo wprowadzenie do pakietu usług na żądanie programów europejskich w określonej ilości czy promowanie w miejscu, gdzie dostępna jest usługa na żądanie, konkretnych utworów europejskich. Kwestia ta wymaga dyskusji.

5.2.2. Jaka instytucja/organizacja powinna Państwa zdaniem nadzorować i monitorować dostawców usług na żądanie w zakresie promocji produkcji europejskich utworów audiowizualnych?

Odpowiedź: KRRiT

5.2.3. Jak powinna być realizowana ewidencja wykonywania tych obowiązków przez dostawców usług na żądanie?

Odpowiedź: --

Dokument problemowy nr 6 Prawa wyłączne i krótkie relacje audiowizualne

3.1. Czy celowe jest ustanowienie w Polsce „równowaznego systemu, który dzięki innym sposobom pozwoli na istnienie dostępu do wydarzeń na uczciwych, rozsądnych i niedyskryminacyjnych zasadach” np. poprzez zagwarantowanie dostępu do miejsca, na którym rozgrywa się dane wydarzenie np. mecz sportowy, koncert lub wiec wyborczy, przedstawicielom innych nadawców, niż nadawca który nabył prawa wyłączne do transmisji całego wydarzenia, celem przygotowania przez takich nadawców materiału do przygotowania krótkiej relacji, jako rozwiązania alternatywnego dla udostępniania sygnału nadawcy, który posiada prawa wyłączne do całej transmisji? (por. art. 3k ust. 4 AMSD).

Odpowiedź: W praktyce wprowadzenie takiego rozwiązania nie jest możliwe z uwagi na wiele kolizji interesów poszczególnych środowisk. Wprowadzenie zasady tzw. „równowaznego systemu” może prowadzić do fikcji w realizacji tego celu.

3.2. Jak należy określić szczegółowe sposoby i warunki udostępniania krótkich relacji?

Odpowiedź: Określone powinny zostać przede wszystkim warunki techniczne. Sposób realizacji jest kwestią do dyskusji i trudno wskazać obecnie jednoznaczną odpowiedź.

3.2.1. Jak należy odnieść się do kwestii określenia ram czasowych nadania krótkiej relacji (moment najwcześniejszego i najpóźniejszego dopuszczalnego wykorzystania krótkiej relacji)? Jako datę końcową nadania krótkiej relacji można rozważać w tym kontekście np. upływ okresu 24 godzin od pierwszej emisji?

Odpowiedź: Rozsądne wydaje się rozważenie 24 godzin – jako daty końcowej dopuszczalności wykorzystania przez inne media krótkiej relacji. Termin ten może być liczony od chwili pierwszego pokazania informacji.

3.2.2. Czy istnieje potrzeba ograniczenia możliwości nadania krótkiej relacji w czasie *prime time*?

Odpowiedź: Nie.

3.2.3. Czy istnieje potrzeba dalszego ograniczenia typu audycji informacyjnej, w której krótkie relacje mogą być wykorzystywane?

Odpowiedź: Wprowadzenie dalszych ograniczeń wydaje się rozwiązaniem chybionym. Absolutnie żadne dodatkowe ograniczenia nie powinny dotyczyć krótkich relacji w audycjach informacyjnych.

3.2.4. Czy jest uzasadnione dopuszczenie powtórnego nadania krótkiej relacji przez tego samego nadawcę, a jeśli tak to pod jakimi warunkami? Jak należy określić liczbę dopuszczalnych emisji krótkiej relacji w programie? Czy istnieją okoliczności uzasadniające dopuszczenie ponownego nadania krótkiej relacji nie mającej już waloru informacji bieżącej, a mającej nadal wartość archiwalną? A jeżeli tak, to w jakich okolicznościach i pod jakimi warunkami?

Odpowiedź: Tak, co jest to uzasadnione w ramach powtarzanego bloku informacyjnego. Jednak liczba dopuszczalnych krótkich relacji powinna dotyczyć newsów w ramach bloku informacyjnego – przewidzianego ramówką.

3.2.5. Czy potrzebne jest łagodniejsze lub bardziej restrykcyjne określenie maksymalnego czasu krótkich relacji niż ma to miejsce w motywie 39 preambuły (czas krótkiej relacji nie powinien przekraczać 90 sek.)?

Odpowiedź: Wydaje się, że nie powinny być łagodniejsze. Maksymalny pułap 90 sek. w praktyce zapewnia prawidłowe przekazanie informacji w ramach tzw. powtórnego nadania.

3.2.6. Jak należy rozwiązać kwestię przechowywania materiałów programowych wykorzystanych do zrealizowania krótkiej relacji, po jej nadaniu?

Odpowiedź: W takim przypadku należy rozważyć możliwość jej kasowania, a nie przechowywania przez podmiot, który wykorzystał powtórnie krótką relację. Takie informacje nie powinny być archiwizowane. Wychodziłoby to poza bieżące cele powtórnego wykorzystania informacji. Przechowywanie nie jest realizacją informowania o wydarzeniach bieżących.

3.2.7. Jak należy odnieść się do zalecenia sformułowanego w motywie 39 preambuły, mówiącego o tym, że nadawca powinien mieć możliwość skorzystania z prawa do krótkich

relacji poprzez pośrednika reprezentującego go w konkretnych przypadkach (np. prasowe agencje informacyjne)?

Odpowiedź: --

3.2.8. Jak należy odnieść się do zalecenia sformułowanego w motywie 39 preambuły: „Zasady takie powinny zostać przedstawione z odpowiednim wyprzedzeniem, zanim nastąpi wydarzenie budzące duże zainteresowanie odbiorców, tak, aby dać innym zainteresowanym podmiotom wystarczający czas na skorzystanie z takiego prawa.”? Jakie kryteria formalne powinna spełniać taka informacja przedstawiana przez właścicieli wyłącznych praw do rozpowszechniania telewizyjnego wydarzenia budzącego duże zainteresowanie odbiorców, dotycząca warunków (w tym kwestii odpłatności) korzystania z krótkich relacji i jaki okres czasu można by uznać za spełniający kryterium „odpowiedniego wyprzedzenia czasowego”?

Odpowiedź: W tym przypadku dosłownie do postanowień dyrektywy. Sformułowanie odpowiedniego wyprzedzenia nie wydaje się rozwiązaniem właściwym. Reglamentacja wymagałaby wymienienia konkretnych imprez, w tej sytuacji pozostałe znalazłyby się poza regulacją – co byłoby sprzeczne z dyrektywą. Wydaje się celowe zobowiązanie nadawców do przedstawiania stosowanych propozycji w tym zakresie.

3.3. Na podstawie jakich parametrów należy określić zasady określania rekompensaty finansowej? Dyrektywa określa jedynie, że ma to mieć miejsce na uczciwych, rozsądnych i niedyskryminacyjnych zasadach, oraz że nie powinna ona przewyższać dodatkowych kosztów poniesionych bezpośrednio w związku z udostępnieniem. Czy rekompensata powinna ograniczać się do kosztów technicznych i administracyjnych związanych z udostępnieniem przez nadawcę materiałów programowych / sygnału nadawcom pragnącym zrealizować krótka relację?

Odpowiedź: Tak, powinna być rekompensata. Dyrektywa reguluje dokładnie tę kwestie i należy w całości w tym zakresie ją implementować.

3.4. Jakie „względy praktyczne” mogą powodować, że niemożliwe będzie podanie źródła krótkiej relacji (a więc zasadniczo wskazanie nadawcy, który nabył prawa wyłączne do transmisji z danego wydarzenia i udostępnia swój sygnał pozostałym nadawcom dla celów realizacji krótkich relacji) i czy kwestia ta wymaga uszczegółowienia regulacyjnego?

Odpowiedź: Nie istnieją względy praktyczne, które uniemożliwiłyby podanie źródła. Kwestia nie wymaga uszczegółowienia. W nowej ustawie należy rozważyć jasne wskazanie obowiązku podawania źródła.